

Posudek diplomové práce
Katolická teologická fakulta University Karlovy v Praze

Název práce: **Dialog międzyreligijny a misyjna działalność Kościoła**

Autorka práce: **Stefan Wojdyla**

Vedoucí práce: Dr. Bohdan Pelc

Katedra: fundamentální a dogmatické teologie

Studijní obor: Katolická teologie

Oponent: doc. Dr. Mireia Ryšková Th.D.

Akademický rok: 2006-07

Dne: 24. 5. 2007

Stefan Wojdyla se ve své diplomové práci zaměřil na důležité téma současnosti, totiž na mezináboženský dialog, a to v jeho vazbě na misijní poslání a úsilí katolické církve. Mezináboženský dialog se stává v naší době, kdy narůstá i v tradičně křesťanských zemích vliv islámu a v menší míře i jiných náboženství, stále důležitější. Stejně důležitý, ne-li důležitější, je však společný zápas o důstojnost, svobodu člověka a mír a pokoj ve vzájemném soužití tváří v tvář vážnému ohrožení těchto hodnot. Z tohoto důvodu je autorův zájem o problematiku třeba hodnotit velmi kladně.

Práce je rozdělena do 4 kapitol, doplněných úvodem a závěrem: první z nich je věnována základnímu pojmovému vymezení (dialog, náboženství, misie), další tři pak hodnocení dialogu s hlavními náboženstvími (židovstvím, islámem a buddhismem), s nimiž se západní společnost a církve dostává do styku. Práce má logickou stavbu a jasně vymezený cíl. Z hlediska formálních nároků kladených na diplomovou práci splňuje požadované standardy. Na kolik jsem schopna práci posoudit, splňuje i z jazykového a stylistického hlediska všechny náležitosti. Práci hodnotím kladně, protože autor hledá odpověď na závažné otázky, které formuluje hned v úvodu své práce (str. 5n). Souhrnnou odpověď na ně se snaží formulovat v závěru své práce. Autor pracoval s patřičnými církevními dokumenty, s odbornou literaturou i s dalšími zdroji. Jeho práce má charakter spíše popisný než analytický, takže některé rozpory a napětí, které mezi dialogem a misijním posláním a úsilím církve nutně existují, sice nezamlčuje, ale také příliš nerozebírá. Přes v zásadě logickou výstavbu je práce místy poněkud disparátní ve struktuře a hodnocení (týká se především kapitoly o islámu, kde se najednou dozvídáme o dalších formách dialogu a jeho novém vymezení z hlediska cílů; pojednání o dialogu mnišském do pojednání o islámu nepatří, jak sám autor posléze podotýká).

Na str. 17 (podkapitola o empirických metodách) by měl být zmíněn G.C. Jung, nejen S. Freud, dále tu není příliš ujasněno, co je předmětem zkoumání. Religionistika jakožto věda o náboženstvích (event. náboženská psychologie apod.) se z podstaty věci nemůže vyjadřovat k existenci Boha či jiných podob transcendence. Transcendenci samu nelze zkoumat, lze zkoumat jen formy, jimiž se náboženství vyjadřuje.

Na str. 24 a dalších se začíná klást základní otázka, zda dialog skutečně může být formou misijního působení. Je-li dialog myšlen vážně jakožto cesta hledání pravdy, pak z podstaty musí oba partneři v něm zůstat otevření vůči pravdě, nelze tedy vstupovat do dialogu s přesvědčením, že musím druhého přesvědčit o své pravdě, že pouze moje pravda platí. Není-li zaručena tato otevřenost a společné hledání pravdy, stává se dialog pouhou výměnou informací, poznání shod a odlišností, výměnou pohledů (což samo o sobě není zanedbatelným přínosem), ale i možným nástrojem manipulace. Napětí dialog – misie autor příliš neřeší, spíše elegantně obchází, velmi často odkazem na jednotlivé kroky (zejména papežovy – především Jana Pavla II.), resp. jejich výčet a popis.

Domnívám se, že v práci chybí přesnější vymezení toho, co je to misie, misijní působení, jak tomu rozumí dnešní církev. Potom by snad bylo snadnější vymezit, jak a do jaké míry se může stát dialog prostředkem či nástrojem misie.

Srovnají-li se tři kapitoly stavu mezináboženského dialogu s židovstvím, islámem a buddhismem, pak je kapitola o islámu nápadná svou zdrženlivostí v hovoru o misijním působení. Jednak se zde najednou objevují nové formy dialogu, o nichž v obecné kapitole o dialogu není řeč, jednak se autor omezuje na výčet aktivit a důraz na společné cíle. Má pro to autor nějaké vysvětlení kromě politických ohledů, které samozřejmě v současnosti hrají významnou roli?

V kapitole věnované židovství by bylo zapotřebí více rozpracovat v části o obtížích i aspekty teologické. V kontaktu se židovstvím se další formy dialogu, zmiňované u islámu, nevyužívají?

Pokud jde o buddhismus, bylo by zapotřebí soustavnějšího vysvětlení „věroučných“ rozdílů (především v pojetí osoby, smyslu a cíle života, utrpení apod.). Tady by bylo na místě uvádět víc dialog modlitby-meditace a mnišský. Zmiňované texty ze SZ a NZ ve mně vyvolávaly spíše rozpaky (str. 81nn). Jako průkopníci takového dialogu (mnišského, modlitby) by tu mohly být uvedeny postavy Thomase Mertona nebo Enomia Lassaleho. Vůbec by stála za úvahu role domorodých nebo „zdomácnělých“ misionářů.

Autor práce je ve svých výčtech a popisech aktivit pečlivý, do hodnocení a analýz se nicméně příliš nepouští, což je škoda. Navíc se orientuje víceméně jen na oficiální aktivity církve. Myslím, že by stála také za úvahu role postmoderního myšlení ve změně paradigmatu vztahu k nekřesťanským náboženstvím (pokud jde o postmodernu, autor ji vidí jednostranně negativně). Také obrácená perspektiva, tedy vztahu oněch náboženství ke křesťanství, jejich hodnocení křesťanství (katolické církve) s jeho misijními ambicemi, by stála za zmínku.

Práci považuji za docela zdařilou a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením lepší 2 až 1-2 (definitivní známka podle obhajoby). Při obhajobě by měl autor práce vymezit, co se rozumí misíí a jak se k ní vztahuje dialog, event. celou problematiku diferencovaně pojednat.

